

Vestre Landsret holdt den 13. december 2012 kl. 9.00 møde på tingstedet i Viborg.

Som dommer fungerede landsdommer Hanne Kildal.

V.L. S-2303-12

Forsvarets Auditørkorps

mod

Tiltalte

Den 11. oktober 2012 har Retten i Holstebro afsagt kendelse om, at der ikke er hjemmel til at stille krav om, at de domsmænd, der udtages i forbindelse med behandling af en militær straffesag, skal underkaste sig en godkendelse til at beskæftige sig med hemmelige dokumenter.

Afgørelsen er kæret af den militære anklagemyndighed med påstand om, at de domsmænd, der udtages til behandling af sagen, sikkerhedsgodkendes til hemmelige dokumenter.

Landsdommerne Hanne Kildal, Kristian Petersen og Hans-Jørgen Nymark Beck har behandlet sagen.

Landsretten afsagde følgende

K e n d e l s e:

Den militære anklagemyndighed har oplyst, at det ikke kan lade sig gøre at nedklassificere det materiale, som vil indgå i sagen, og at straffesagen ikke vil kunne gennemføres, hvis ikke alle, der skal have med materialet at gøre, herunder domsmændene, sikkerhedsgodkendes.

Den militære anklagemyndighed har gjort gældende, at hjemmelen til at stille krav om, at også domsmændene skal sikkerhedsgodkendes, skal søges i forholdets natur.

Som nærmere anført af byretten, indeholder retsplejelovens § 69 de krav, der stilles, for at kunne udtages som nævning eller domsmand. Med de undtagelser, der følger af udelukkesgrundene i § 70, kan således ”enhver”, der opfylder kravene i § 69, udtages og indgå i grundlisten, jf. § 72, hvorfra nævninge- og domsmandslisten dannes ved lodtrækning, jf. § 74.

Som ligeledes anført af byretten udtages domsmænd for den enkelte sag ved, at der udtages det fornødne antal af de øverst på nævninge- og domsmandslisten opførte personer, der ikke tidligere i det tidsrum, for hvilket listen gælder, har gjort tjeneste som nævninger eller domsmænd eller som suppleanter, jf. § 88, stk. 1, jf. § 79, stk. 1.

Retsplejelovens ordning rummer således ikke mulighed for, at der stilles særlige krav om egnethed eller om godkendelse af de domsmænd, der udtages for den enkelte sag. Retsplejeloven indeholder om tilfælde, hvor rettens personer skal eller kan vige deres sæde alene kapitel 5, herunder §§ 60-66, om inhabilitet.

Retsplejeloven indeholder en række bestemmelser, hvorefter særlige hensyn kan føre til, at der gøres undtagelse fra almindelige regler om offentlighed i retsplejen og om aktindsigt mv. Det fremgår blandt andet, at ”statens forhold til fremmede magter eller særlige hensyn til disse i øvrigt” (§ 29, stk. 1, nr. 2, om dørlukning), ”statens sikkerhed eller forholdet til fremmede magter eller mellemfolkelige institutioner” (§ 41 d, stk. 4, nr. 2, om begrænsning i aktindsigt) og ”hensynet til fremmede magter, til statens sikkerhed ...” (§ 189, stk. 1, om tavshedspålæg til et vidne) kan begrunde sådanne undtagelser. Skønt nævninger eller domsmænd med nogle få undtagelser medvirker i alle straffesager, hvor der bliver spørgsmål om højere straf end bøde, eller som i øvrigt skønnes at være af særlig indgribende betydning for tiltalte eller af særlig offentlig interesse, jf. retsplejelovens § 686, stk. 2-5, indeholder retsplejeloven heller ikke vedrørende sager, hvor sådanne hensyn gør sig gældende, bestemmelser om særlige krav til eller godkendelse af de nævninger eller domsmænd, der medvirker.

Militære straffesager behandles efter militær retsplejelov. Retsplejelovens regler om behandlingen af straffesager finder anvendelse, medmindre andet er bestemt, jf. militær retsplejelovs § 1, jf. § 2.

Afgrænsningen af de militære straffesager, der behandles med domsmænd, er ved gennemførelsen af den nugældende militære retsplejelov (lov nr. 531 af 24. juni 2005) udvidet, så den svarer til retsplejelovens regler om domsmandssager. Af lovens § 4, fremgår, at hensynet til den militære sikkerhed kan føre til undtagelser fra retsplejelovens almindelige regler om offentlighed i retsplejen mv. Der er hverken i § 4 eller andre steder i militær retsplejelov bestemmelser om særlig godkendelse af domsmænd. Af forarbejderne til § 4 fremgår da også, at det med § 4 er tilsigtet at sidestille hensynet til den militære sikkerhed med de hensyn, der efter retsplejeloven kan begrunde begrænsning i offentlighedsprincippet mv. Anvendelsen af domsmænd i militære straffesager er således blevet udvidet, og man har været opmærksom på, at hensyn til den militære sikkerhed i disse sager kan nødvendiggøre undtagelser fra retsplejelovens almindelige regler. Alligevel er der ikke fastsat regler om sikkerhedsgodkendelse af domsmænd.

Et krav om sikkerhedsgodkendelse ville indebære et grundlæggende indgreb i retsplejelovens ordning vedrørende behandlingen af straffesager under medvirken af lægdommere, som i øvrigt ville kræve en detaljeret regulering. Et sådant indgreb kan ikke foretages uden særlig hjemmel.

Herefter tiltræder landsretten, at der ikke kan stilles krav om, at de domsmænd, der udtages til sagen, skal sikkerhedsgodkendes.

T h i b e s t e m m e s:

Bestemmelsen i byrettens kendelse om, at der ikke kan stilles krav om, at de domsmænd, der udtages til sagen, skal godkendes til at beskæftige sig med klassificerede dokumenter, stadfæstes.

Sagen sluttet.

Hanne Kildal